

ოვერი

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფლისი.

გაზეთის დასაბარებლად
და განცხადებათა დასაბარებლად
უნდა მიმართონ რედაქციის და წერა-კითხვის
გამაგრ. საზოგადოების კანცელარიას.
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე—
16 კაპ. მეოთხეზე—3 კაპ.

„ივერი“ ტელეფონი № 227.

„ივერი“ ტელეფონი № 227

გაზეთი	დღის:	მან.	კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5
10	8 75	4	4
9	8	3	3
8	7 25	2	2
7	6 50	1	1

ცალკე ნომერი—ერთი შუბრი.

კვირას, 11 ივნისს, დღის 11 საათზე, ტფლისის სათავადა-ზნაურთა ბანკის სადგომში მოხდება **სამშაბათივლ დრამატულ საზოგადოებას (დრამის წმინდა) შემდეგ საგნების განსახილველად:**

- 1) წარსულის წლის ანგარიში;
- 2) მომავალ-სეზონის სავარაუდო ანგარიში;
- 3) გზავილის წევრთა ამორჩევა;
- 4) საზოგადოების წევრთა ამორჩევა.

იმ არწრწინებულ მამულზედ, რომელიც უნდა დატოვდეს ტფლისის გუბერნიის თავადა-ზნაურობის სახელმძღვანელო, თერაპიუს იენის, ათ საათზედ დღით, შესდგება სავანგლო ტფლისის გუბერნიის თავადა-ზნაურთა კრება.

ამის გამო, ტფლისის გუბერნიის კეთილმოხალთა უნივერსიტეტის თავადა-ზნაურობის გუბერნიისა და სთხოვს სხნებულს კრებაზედ დაესწრნენ, ქრომელიც შესდგება თავის საკუთარს სახლში, ლორის-მელიქივილის ქუჩაზედ.

(3—5—1).

პატივცემულ საზოგადოების საცნობარად უმორჩილესად ვაცხადებ, რომ 10 ივნისდღემ დაიწყო ნოქაძეების საქართველო წყლებზედ მომოსვლა (ქუთაისის გუბერნიის, სენაის მხარისა). საღვამეში ორ-წამულად უკეთ შეკრებულა მარშანდლებსა და სამხელ-საქმეებელთა და მოსამსხურებელი იყუად იშოვება, და თუ სა-

ფელეტონი

თამარ დიდი და მისი სახელწოდება.

„მართალია, მძრაველს ძრავა თეთრ-ი ვად მოუხლებს, მაგრამ ფარა სიკეთეს ქვეყანას არ მოუხლებს.“
დ. გურამიშვილი.

სხვა ტომთა ისტორიაში იშვიათად შეხვდებით იმისთანა შარავანდლით მოსილს გვირგვინისანს, რომელსაც თვის გარშემო შეფერებინებს წარსულის და მომავლის დროის გარდამკეხნი, ყველა კარგი ქართველთა ცხოვრების ერთად იგინძოს, საშუადომლ მოგებოვების შთამომავალთა გულში უსასღვრო სიყვარული, და მსათვის იხიტი სტატეა და უნაკლებლ იყოს, როგორც იყო

„თამარ ბრწყინვალე, თამარ ტურფა და მშენებელი, პოეზიის ერის გულში სხივით მორთული, ივერიისა ძეთ დიდება და სიყვარული.“ (ვახ. ორბელიანი).
ელტაცებული თამარის დეწმინდ-მოსილის სახელით, თანამარცხე მემკვიდრე ამ სიტყვებით განმარტავს მის მნიშვნელობას: „უდიდესთა საქ-

კრობა მოითხოვს, ექიმის მოყვანაც აღვიღო შეიძლება ახალ-სენაკიდან. პატივცემულ სტუმართა შეუძლიანთ. ახალ-სენაკის რკინის გზის სადგურით მომარტანდნენ. ნოქალაქის მანდის წყლების მოიჯარადრე ლ. მ. ქეთიშაძე.
(4—1885—1).

ნ. კ. ბუნება.

პეტერბურგიდან მოსულ დღებში გვიცნობა, რომ 3-ს ივნისს გარდაცვლილა მინისტრთა კომიტეტის თავმჯდომარე ნ. კ. ბუნება. გარდაცვლილი ბუნება გამოჩენილი პულოცისტი, მეცნიერი და სახელმწიფო მოღვაწე იყო.

კიევის უნივერსიტეტში სწავლის დამთავრების შემდეგ ბუნებე დაინიშნა ნიკოლოზი ლიციის პროფესორად; შემდეგ გადაყვანილ იქნა კიევის უნივერსიტეტში პოლიტიკურ ეკონომიის სტატისტიკისა და აღმინისტრატული უფლების პროფესორად. ამ თანამდებობაზედ მან დატოვა 1880 წლამდე. ამავე უნივერსიტეტში ბუნებე ათის წლის განმავლობაში რედაქტორად იყო. გამოჩენილის პროფესორის და მეცნიერის სახელი ბუნებე გაითქვა; არა მარტო რუსეთში, არამედ ევროპაშიც. მისი სახელმძღვანელოებს — „აღმინისტრატული უფლება“, „სტატისტიკის კურსი“ და „საფუძველნი პოლიტიკურ ეკონომიისა“—ახლაც თავლ-საინო ადგილი უჭირავთ სამეცნიერო ლიტე-

რატურაში. გარდა სამეცნიერო მოღვაწეობისა ბუნებე ხშირად სწერდა პუბლიცისტურ წერილებს სხვა და სხვა თემებზედ. 1880 წელს ბუნებე დაინიშნა ფინანსთა მინისტრის წინაშე შემდგომ ფინანსთა მინისტრად, როდესაც ბუნებე ჩაიბარა სხნებული სამინისტრო, რუსეთის ფინანსთა მდგომარეობა ძალიან შერყეული იყო და ყველის იმედი მიეცა, რომ დაზოგინილი მეცნიერი საქმეს გააუმჯობესებდა. ექვსი წლის განმავლობაში (1881—1886) ბუნებე შესანიშნავად მოღვაწეობდა და თუ ფინანსები ის მდგომარეობა თავლ-საინოდ ვერ გააუმჯობესა, ამის მიზეზი სხვადასხვა გარემოებებს უნდა მიეწეროს.

1884 და 1885 წლებში რუსეთში დიდი მოუსავლობა იყო, რამაც დასუსტა როგორც მეურნეობა, ისე ვაჭრობა-მრეწველობა. ამგვარ ეკონომიურ კრიზისსა, რასაკვირველია, ფინანსებზედც იქონია გავლენა და ბუნებეც აღამდა თავლ-საინო ნაყოფი ვერ მოიტანა. სამაგიეროდ ბუნებე მოახდინა რამდენიმე შესანიშნავი რეფორმა, რომელთა დიდი მნიშვნელობა ჰქონდათ გლეხთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად: მან მოსკოლულზედ გარდასახა, რაც ძალიან ამძიმებდა გლეხთა და დაარსა სახელმწიფო საგლეხო ბანკი. გარდა ამისა ბუნებე საქართველოში ხარჯთაღრიცხვის გავრცელებისათვის რაიონების დაწესებინა, მაგრამ ამ გზას ნელ-ნელა დაად-

მე აღძრა კითხვა თამარის წმიდანობის შესახებ და იმის სახელწოდებისა. მ. გ. ხელიძის ის დასკვნა გამოჰყავს, 1) რომ თამარი წმიდანი არ იყო, იქნება თვის სახელწოდებას დასესწავლობდა ილიდამის მესამე კრილიაკეს (მენელ სახეზედ); 2) როგორც ჩვენი ეკლესია ისე იწინებს დღით მთავარს **Θαμαρ-ს**, რომლის სახელიც თამარ დიდოფლისთვის დაურქმევიათ და შემდეგ ის ორი სახელი ერთმანეთში აფურცვითა; 3) თამარის სახელზედ არც ერთი ეკლესია ანუ სამწიგნობლო არ მოპოვებია საქართველოში; 4) დაბეჯითებით არც-იკი ვიცი, სად არის იგი დასაფლავებული და სხვ...

ნ. კ. ბუნებასთან თამარის შესახებ დაწერილ წერილში ივერია 1895 წ. № 75 საქმალ განმარტა წმიდათა შერცხვის წესი აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ეკლესიებში. შესასებლად თამარზედ ნათქვამისა, აქ ჩვენ მხოლოდ ორგანულ მოსახრება გვსურს წარმოესტევათ. კანონისათა (canonisation) წმიდათა ჩვენმა ეკლესიამ მიიღო სამტრინთილდან, მაგრამ იქცემე-XI საუკუნემდე ეს საქმე გეროვანად არ იყო გამოკვეთილი. მაშინაც და გზლც აღმოსავლეთის ეკლესიებში საზოგადოდ ცნობილი წმიდანები ცოტანი იყვნენ, ადგი-

გა, რადგანაც საქიროდ დაინახა ნილდგის მომზადება. 1883 წელს ბუნებე გამოსცა ფაბრიკა-ქარხნის მუშათა შესახებ კანონები, ამგვარი პროგრესული მიმართულება ძლიერ იწყინეს რუსეთის რეაქციის მომხრეებმა და გაზეთ „მოსკოვს“ ვედა. „ბძოლა გამოუცხადეს ფინანსთა სამინისტროს პოლიტიკის ბუნებე ყურაც არ ათხოვა მის წინააღმდეგ ბძოლას და თავისი გზას არ უმტყუნა. 1887 წელს ბუნებე თავი დაანება ფინანსთა სამინისტროს და შემდეგ დაინიშნა მინისტრთა კომიტეტის თავმჯდომარედ.

ამ გვარად ნ. კ. ბუნებე იყო არა თუ ცნობილი მწერალი და მეცნიერი, არამედ კარგის მიმართულების სახელმწიფო მოღვაწეც.

გარდაცვალებული 72 წლის კაცი იყო.

ახალი ამბავი

* ვახ. ვესტ. „შიგამოცხადებული უმალდესი ბრძანება, რომელიც კავკასიის მცხოვრებლებზედ უნდა დაიყვანოს წელს 2,750 კაცი ზარის შესახებლად.“

* 4 მისი ამიერ-კავკასიის საქმეობა ინსტიტუტში წლიური აქტი იყო დაინშული. კურს-დათავრებულთა შორის ორი ქართველი ქალი, ორთავენი დაჯილდოვებულ იქნენ.

ლომრივის წმიდანების რიცხვი-ი მზარდობდა, როგორც საბერძნეთში, არ ყოფილა მოწყველილ საგანებო კრება კანონისათვის. რუსეთშიც ამგვარი კრება მხოლოდ მიტროპოლიტ მაკარის (?) დროს მოხდა (1547—1549 წწ.). დაყოფილ და დაწესებულ საქართველოს ცოცხა ჰყავდა საზოგადო წმიდანები, სამაგიეროდ თითქმის ყველა მარხს, საბერძნეთისა და მონასტერს ჰყავდა წმიდანები, რომელთა რიცხვიც ავტოლომბრი ილიდებოდნენ და შემდეგში მათი სათაყვანისცემო ასპარეზი თანდათან ვრცელდებოდა და ფართოვდებოდა.

თამარის ბრწყინვალე მეფობის შემდეგ დიდ უბედურება ეწია ჩვენს სამოსილს—მონღოლების ურალის მონღოლთა თავზედ დაატყდა საქართველოს. შემდეგ ყიზილბაშთა ოსმალოთა ერთ-მეფობის ბოლო მოუღებ ჩვენში. სამ სამეფოდ დახუთ სამთავროდ დაიყო საქართველო. ამ შვე ბედს და უბედურათს დროს, როდესაც ჩვენნი წინაპრნი თავ-განაწირულად ებრძოდნენ მუსულმანთა მძლავრობას და მუდამ ხმლით ხელ-

2) დაწილებით იხ. ისტ. კანონ. რუს. სვტ. В. Васильева. Т. вь общ. ист. древ. 1893 г. кн. 3 და Е. Е. Голубинская—Канон. св. вь рус. пер. Бог. Вест. 1894 г. № VI—X.

* ჩვენ მივიღეთ ისტორიული ამბავი „სამინის ომი“ დაწერილი ი. გომეზაშვილის მიერ და მეორე ი. ნიკოლოზის მიერ. წიგნი შეიცავს ოცდათერთმეტ გვერდს და ღირს ორი შუბრი.

* სოფიო ჩხატრავილისა თაყვის ხარჯით დააბეჭდნა დიდი სურათი განსვენებულის ეგ. ნინოშვილისა აკაკის შედგენის უდწარწერით: „მას, ენიც სიცოცხლე, ხან-მოკლე, ხანგძლივით ნაყოფიერი, წმიდათა უსხვერკლთა სამშობლოს არ დიდოწყებს არც ერთი.“

სურათი ღირს 5 შუბრი შემოსავალი თველად დაინშული ლანჩხუთის სამკითხველოსთვის და ეგ. ნინოშვილის ძმისწულის აღსახრდელად.

* „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ მინდობილით სამს პირს: ეკ. ვახაშვილისს, ნ. ცხეცაძის და გ. ყურულს განუზილავთ პეტერბურგის ლიტერატურათა და მეცნიერთა დახმარების საზოგადოების წესდება, ცოტაოდნად შეუცვლიათ და ახლა ჰგზავნიან დასატკიცებლად („ჰვალა“).

* საზოგადოდ შენიშნულია, რომ ტრავის მსახურნი მეტლდ უყუარდებიან ვიღებთან ხოლმე თავის მოვალეობას. ხშირად ბილეთის ყიდვის შემდეგ დაჩინდის ხურდს არ უბრუნებდ და სხ. გეშინ, 4 ივნისს, ის იყო დიდირო ვოკალზედ ტრავის ვაგონი, რომ მას უკანდღან დაეწია მე-

ში იცავდნენ ეროვნებას, სარწმუნოებას და სამშობლოს, მოკლა არა ჰქონდათ წმიდანთა კანონისათვის სხნებულს წმინდობას; მაშინ ახალ მოწამეების აღმოსავლეთ ვერ აღილოდნენ.

თამარის წმიდანთა შერცხვაზედ ეკლესიურ დადებითების უქონლობა ვერ დააოღვეს ქართველის ხალხის ღრმა რწმენის, რომ იგი წმიდანი. თუ ლოდმატიურ-იური წმიდანის მხრით შეხედვად საზოგადოდ წმიდანებს, მაშინ ხომ ბევრი მათგანი უნდა გამოავლით წმიდანების საის, რადგანაც მათ შეცნება წერილობითი აქტებით არა გვაქვს დასასაბუთებლად მათი კანონისათვის. რუსეთის ეკლესიის ბევრი ისეთი წმიდანი ჰყავს, რომელთა კანონისათვის არავითარი ცნობა არ დარჩენილა და ეს გარემოება ეკლესიის ხელს ვერ უშლის იფინ აიღოს და წმიდანად აღიაროს. წმ. მოციქულთა სწორი ოღვა როდის იყო შერცხული წმიდანად და მოციქულთა სწორად, ამაზედ ვადაწყვეტილი არა გვაქვს-რაო, ამბობს პრფ. ე. ე. გოლოუბინსკი, აგრეთვე როგორ სრულდებოდა მე-XI საუკუნემდე ეამს წირვა მის მოსახსენებლად, არც ამაზედ ვაქვს არავითარი ცნობა“).

2) დაწილებით იხ. ისტ. კანონ. რუს. სვტ. В. Васильева. Т. вь общ. ист. древ. 1893 г. кн. 3 და Е. Е. Голубинская—Канон. св. вь рус. пер. Бог. Вест. 1894 г. № VI—X.

*) ibid № VII, стр. 74—75.

1) ქართ.-ცხვ. ნაწ. I, გვ. 310.

ორე ვაგონი და დავაჯა. ხალხი მეტად შეშინდა. კონდუქტორის ბრძანებით პირველი ვაგონი შეაყენეს. ამ დროს უკანა ვაგონი მეორედ დავაჯა და ცხენი მოსვლა ვაგონებს შუა; ცხენს ფეხი მოსვლა და ვაგონში მსხლამი ხალხი ხმა სულ დაფარა. საკურორა ყურადღება მიექცეს ტრაპეზის მოსამსახურეთ რომ უფრო მუყუითაღ და მორიდებულად მოეკიდონ თავისი მოვალეობა.

* რედაქციამ მიიღო მე-116 ნომერი: „მეგრების შინაარსით: I. სთობა და მისი სარგებლიანობა მოხარება მრეწველობაში და ოჯახობაში, პროფესორის ვასილ პეტროპოლისი. II. ვახის ავადმყოფობანი, იოსებ გუცქაძისა. III. ყველის ყუთები, იოსებ მინდოაძურისა. IV. აბრეშუმის ქვის სწელებანი, ოლიმპიდა კურხალიანი. V. განცხადება.

* ჩვენ მოგვივლი ამ წლის „გვეჯლის“ III № შემდეგის შინაარსით: I „გლეხი და ანგლოზი“, ლექსი ენოპიდან მ. ლელაშვილისა.

II „სიჩაი“, ამბავი—პარტენ გოთუასი.

III „ბრძენი და მოწაფე“—ლექსი დ. შახანელისა.

IV „თითოლის სიზმარი“, მოთხრობა—სილოვანისა.

V „პატარა ანა და მთვარე“, ლექსი—დ. ნინოშვილისა.

VI „ტანისამოსი კაც ხარისხ ვერ მოუმატებს— ფრანგულიდან— ა. წ—სა.

VII „ბუზი“—თარგმანი—ა. კოკოტისა.

VIII „უზარ-მაზარი ცხოველები“—ილიკოსი.

IX „მგელი, ძალი და მელია“—ა. ბარანოვისა.

X „თითვე“, მისივე.

XI ანდაზები, გამოცანები, ზნა-

ვაგონი, ჩკარა გამოსთქველი, სიტყვების გამოცანა, აკროსტიხი, შარადა და რებუსი.

* ამ რამდენისამე დღის წინად ტვილოსში ჩამოვიდა ა. ს. ხახანაშვილი, რომელიც მოსკოვის სასაზღვროლოგო საზოგადოებას გამოუგზავნა დღეშემოს მასწავლებელ მჭელ არხოლოგურ ნაშთი გამოსაცვლიდა. ამ დღეებში ბ-ნი ხახანაშვილი კლდეც აპირებს წასვლას გამოსაცვლიდა.

* ს. ნიგოზიანი (გურია): ამ უკიდამე მეტად მძინვარებს კისრა (ყელსკრები) და ყურადღება საწმუხაიოდ არც ერთი მხრიდან არ მოგვეტყვის; დღე ისე არ გივლის, რომ ორი ან სამი ბავშვი არ მოაშორას საუკუნოდ ამ სოფელს. ეს სოფელი ამ ხანად ყოველდღიურს მუხარბებს უნდება და სხვის ვერაფერს აკეთებს, ესლა, როდესაც ხენათესის დროა. მაგრამ ვინ არის, რომ ამ უბედურებას ავაკილოს და რამე წამალი მოგვაშუქოს? რამდენჯერმე მივმართეთ თხოვნით ექმს, რომ მოგვეშუქებოდა, მაგრამ ჩვენდა საუბედუროდ, ჩვენმა თხოვნებმა ამბარბის წიაღსა შინა განისვენეს.

ამაზღ მეტი გავიერება ძველად რომ შესხვდეს რომელიმე სოფელს და თუ რამე განსაკუთრებული უურადლება არ მიექცა ამ გარემოებას, მათ მზრვი, ვისიც ჯერ არს, სწორედ ტუღს დღეს დაგვყენებს ნიგოზიანებს.

და მკვირდ

ამ ქვეყნურ ცხოვრებას შექცეაო კადვე ვოჯოსთა?—უფსაურა ოგნესა!

ცხოვრობათ უმეყოფალო—სიკვდადღას მკვობარა.

და ერისთავთ-ერისთავი ძეგან ბეუღეთის ძე, თამარის იხსენიებს „ჯვთას სწორად...“ (1). 1204 წლის გუჯარში ანტონი ქუონდილი თამარის მიმართავს და იხსენიებს მას, როგორც „ღვთის სწორად“—„Равная боя“). ბერ-მონაზონი იოანე შავთელი (ბბლუღ მესია) თანამედროვე თამარ დედოფლისა, კაცი ღვთის სათნო“ ყოვლად განთქმული და საკვირველი მოღვაწეთა შინა და ლესტა გამოცხადებულ ბრწყინვალე თამარს შეამკობს შემდეგის ეპიტეტებით: „ბრძემღ სწმინდისა, საღმრთო ბანაკო, წმიდად შემეყოფრე, მათთან მოსაგრე, ზეცისა ძალთა ხარ მოდესეცა, მაღლით სვეტაჲ უფროს ნათლისა, ნათლის ემბაზი, ნეტარ ხარ ყოვლად წმიდად და ცხოვლად...“ მტარე თანამედროვე პოეტი ამბობს: „ვინატრილია, ვინატრილია ძე ღვთისა შენა ძეღ შოგადეაჲ“ და სხვა...

თუ ესეთი ღვთის სათნო პირი, როგორმოდ იყენებ სწავლით გამსუკუარულნი კათალიკოსი იოანე, სხელ-განთქმული და განვითარებული სახელმწიფო მოღვაწე ანტონი ქუონდილი, ბერ-მონაზონი პოეტი იოანე შავთელი და არა ნაკლებად ცნობილი პოეტი ჩახრაზაძე, რომელნიც თამარს საოვლიან ღვთისა სწორად,

ისე არც ერთი ადამიანი არ ანობს თავს სხვას, როგორც სუფელი...

კო მ ე ს კ ი ნ დ ე მ ე ნ ი დ.

ს. მ. ს. მ. (რაქის მარა), 30 მაისი. სოფ. სვეტი რაქის მარაში ერთს სოფელს არ ჩამოუვარდება მოსავლით, ჰავით და არც თუ რამ სხვით. მაგრამ სვეტი მკვარებნი მეტი წლი უსწავლობდნენ ზეურუსით გარემოცული გლეხ-კაცობა-კი დღეს გაკრევაბა და ლესტა უფროსად დაეკარგა მათი სოფლი. ამ დღეებში თითქმის ორი-სამი წელიწადია, რაც დაიწყო სოფლის გლეჯა და ტყუება. იმის პოლიციის ბოქალმა თუქვა რამდენჯერმე დაითხუბა ეს სახატო ქალბატონი და მამასხლისსაც უბრძანა, რათა ილექრძალა ამ ქალბატონისთვის თავისი ცრუებტელითა, მაგრამ ეს სახატო ქალბატონი დღესაც ისევ ისე ბუყავებს საწყალს გლეხებს, როგორც აქამდის. აი მავალიდან რამდენს ხა-რისი აბლევს გლეხ-კაცობას ეს სახატო ქალბატონი; თვით მკითხველსაც კარგად ექნება ვაგე-ბული, რომ რაქის მარაში ეს სახლი წელიწადიანი ქირახალისი მოუსვლელობაა ზედი-ზედ და ხალხი ცხოვრებით დაცემულია. რომელსამე გლეხს გაუხვდება ავად შეი-ლო, ან სხვა ვინმე თუ არა, მაშინვე ამ ქალბატონს უნდა მიაშუროს. ეს ქალბატონი ურჩებს ავადმყოფის პატრონს, თუ ესა და ეს სალოცავი გიწერება და ამ ძველი სამოსახლო დასტოვე და სხვაგან გადასახლო. უცოცი გლეხი ენდობა მის სიტყვას, სიტყვებს ძველს სამოსახლოს და ახალზედ ესახლება. რასაკვირველია, ხატის შესწირი, ხატის გადასატან-ბამდნისათი უზარჯოთ არ იქნება. ამდენ უზარჯთან და გადასახლთან ესეც ემატება საწყალს გლეხს და

იარებენ ღვთის-მშობელს და სხვა ამ გვარი ეპიტეტები იხსენიებენ, მაშევე არც ერთი უნდა გვეტყოს, რომ თამარი თანამედროვეთაგან ერთხელს წმიდანად იყო აღიარებული. ან საეკლესიო აქტი რომ შეედგინათ თამარის წმიდანობაზედ ამთხედ უკეთეს, საწლო და სარწმუნო პირებს ვისია მოაწერიანდნენ ხელს!

ნათქვამს უნდა დაგვამოთ კიდევ ერთი ფრადე შესანიშნავი მოწოდება ქართველი ელერი არხიმანდრიტო ხარტიონი, წინამძღვარი ჭურჭლოს (Курмигской или Курмутской Богородицы) მონასტრისა, ვაგზანდელი თემურაზ მეფისაგან რუსეთში 1619 წელს, მეფე მიხეილ თეოდორის ძის წინაშე იმეორებს თემურაზისაგან დაბრუნებულს სიტყვებს: „თემურაზი ენდა სხვარებებს იმეორებო, სა-დეც დაკრძალულია ქადაგ გვამს თამარ დედოფლისა“ (1) „Иде находит ся святое тело париса“ (2) т. е. Тамири) ეს მოწოდება იმითა მიიქცევა ჩვენს ყურადღებას, რომ იგი გარამოთქმულია სასულიერო პირისაგან და მასში ნათლად იხატება შეხედულება ჩვენის ეკლესიისა კეთილ-მორწმუნე გვირგვინისა ეკლესიისა. გელათის მონასტრის სხვა დედოფლებიც ბევრნი არიან დასავლეთელები, მაგრამ იმათგან არავის იხსენიებს; რის მიზეზებელია ეს თუ არა იმისი, რომ იქ განსვენებულ დედოფლებთან მხოლოდ თამარის აღ-

ორი-სამის წლის შემდეგ ასაყრე-ლიად უხდება საქმე. ამას წინადა სვეტი მკვარებნის გლეხს იაკობ ნადირაშვილს გახდენოდა ზეთი-ქვისის წლის ვაგი ავად რაღაც ჩამოხრე-ვით. გლეხს მაშინვე ამ ქალბატონისთვის მიეშურებინა და ეპითხვინებინა. მკითხავს ყმაწვილისათვის ერთს გირვანქის წონა ნავით და-ფლევინებინა. ყმაწვილი უმეტესად გახდა ავად და დღესაც სათუო არის იმისი მორჩენა.

გ. ბიქინაძე. მეამარისხანი. „უსანეთობას“ მეჯგირისგვემი (სულის წმინდის მოფენის დღეს) 21 მაისს, წელს მთელს ქართლში განთქმულს დღეობას, უპირილობაში გამო თავისი ძველებური ელფერი აღარ ელო. მოლოცვლები წვიმატალბებისაგან დიდად იყვნენ გვეტრბაძე ძალიან ნაკლები იყო. არავითარი უწყობება და დადიანობა არა ყოფილა. მხოლოდ სწორზედ დიდ-ძლიერ ხალხი იყო და მხიარულბაც დიდი

წელს ვინახებს კარგად ასხით, თუ „არამ ჩამოუარა“, როგორც აქ იტყვიან ხოლმე, კარგი მოსავალი იქნება. ყანებიც კარგად არის, მხოლოდ სიცივეტმა ხელი სრულიად დასტარი. ამ დღეებში მეჯგირისთვის საყო სკოლის მასწავლებლებს და პედაგოგებს ჩამოქვს სკოლების ინსპექტორისაგან (მოკრე რაინისა) მიწერილობა მოუვიდათ, რომლითაც ინსპექტორი სთხოვდა მათ, რომ სოფ. ზურტში (სამის ვერის მანძილზე მეჯგირისგულე) სკოლა გვიდა გაგვსენათ სამწავლო განყოფილებით და გვები მცხოვრებლები დაითანხმეთ. შემდეგს პირობას სწერდა ინსპექტორი. სკოლის ასაშენებლს ფულს მხოლოდ 500 მანეთ მიეცეთ; 400 მან. მასწავლებლისა და დანარჩენი

იარებდა და აღიარებს ხალხი წმიდანად.

ხალხმა თვისი აზრი თამარის წმიდანობაზედ გამოსთქვა იმაში, რომ თამარს ჰხატავს ეკლესიაში ნიშნით (სხივით ე. ი. იხე, როგორც წმიდანედასახატებანი, ხოლო ვაშუბუხვსტურისა და სხვანაშენი სამწავლოებრივ არის მისსახელზედ და სავანებოა დღესასწაულებიც დაწესებული. თამარ-მესკი იგი-ნი სთვლიან სრულიად და ავადმყოფეთა მკურნალად. თამარ-მზე, ვაშუბუხვლესი რწმენით, ყველა ხატებზედ ძლიერი, რადგანაც სხვა ხატები მხოლოდ შუადღამობობენ ღმერთან, თამარ-მზე იგი თვით ჰკურნავს სწეულად და დავრდობითა.

თამარ დედოფლისთვის სამარე დღეა-თამარის სახელი დაუბრქვეიათო, ბრძანებს მ. გ. ხელიმე. ეს მოსახლება იქნება საფუძვლად არ იყოს მოკლებული, მაგრამ აე უბრს რად გვერდსა წასვლა თამარის სახელწოდების საქმენებულად, როდესაც თვით ბავრატონთა ახლო ნათესაობაში ჩვენს გვლებით ამგვარსებ სახელწოდებას. თამარი ერეკვა დავით აღმაშენებლის ისლს, შიროვანის დედოფალს, რომელიც დამკრავების შემდეგ საქართველოში დაბრუნდა, ააშენა თოდვის შესანიშნავი მონასტერი და იქვე მოლოხნად შესდგა. პაპისა და დიდების სახე-

ხარჯი-კი სოფელმა იკისროსო. 28 მაისს მეჯგირისთვის ბოქალუი ა. ი. ძე და მასწავლებლები თ. კი და ფ-ძე ჩავიდნენ სოფ. ზურტში, გამოუცხადეს „თავირობის“ სურვილი, პირობები და ურჩავს სკოლა გახსენათ, თემურაზის სასარგებლო იქნებოდა, მაგრამ ზურტლებმა დიდად იუარეს; ჩვენ ცალკე სკოლის ვერ გვიქონებთ, იმდენი ღონე არა გვაქვს, რომ სკოლის ხარჯს გავუძლოთ; თუ მოავრობას უნდა, ავიშენოს სკოლა, ყოველივე ხარჯი იკისროს და ჩვენ მხოლოდ მამასხატისთვის ფასს წელიწადში 30 მ., და ერთს საუფროს შემს ვავილებთ, მეტს გროშაც ვერსადღან მივცემთო. დღემდის-კი ზურტი მეჯგირის ხევეც მიწერილი... დიდად, რომ კარგი ვაგზანახვა სკოლის გამართვა სოფ. ზურტში, მითა უმეტეს რომ სამეურნეო განყოფილებაც იქნება გახსნილი სკოლისაგან; მათაც ზურტლებს 19 დღიური სახნავი მიწაც ავჭო იქვე ზურტში სკოლისათვის დიდად გამოსადევი, მაგრამ უსაფუძვლოც არ არის ზურტლებს უფარი სკოლის დაარსების შესახებ. განა იმათაც არ უნდათ თვითნათი სიყვით და კარგი, მაგრამ უარს იმტოვებ ამბობენ, რომ „წელი და ღონე“ აღარ შესწევთ. საიდანაა იაშენონ სკოლის შესახებ, რომელსაც ზემდინდელი 2000-3000 მანეთამდე დასტავდება? საიდანაა შეინახონ სკოლა? 500 მანეთი ისევაა ამ საქმისათვის, როგორც წვეთი ზღისათვის, და რომ ეს სასარგებლო განზრახვა ინსპექტორისა აღიარებულს, ამისათვის კარგი იქნება იგი ღრმად დაუვირდეს მათს მღვდმარობას, აქონ-დაწონოს იგი და ისევ თავირობას გააიკლებინოს საქირო თანხა სკოლის ასაშენებლად მისცეს მს-წველებელს პირობისამებრ 400 მანეთი ყოველ წელი, მხოლოდ მა-სამსახურისა და შემის ხარჯს თვით სოფელი გაუძღვება, როგორც მან

ღვთის დარქვევა ხშირი იყო საქართველოში და მამასადამე უფრო შენადგებლია ვიკლესიებში, რომ თამარს დაარქვედნენ წმ. დავით აღმაშენებლის ასულის სახელს.

რაიკა შეგება მ. გ. ხელიძის სიტყვებს, რომ ნამდვილად არც ერთი ცოლი, სად ასაფლავდა თამარ დედოფალი, ამაზედ ჩვენ ბევრი ლაპარაკი არ დაგვირდებია, რადგანაც პირდაპირი მოწოდება გვექვს ამ კითხვის შესახებ ქართლის ცხოვრებაში. აი მკითხვის სიტყვები: „... და წიყიანეს სამკვიდრებელსა გულთადა და დაწმინდესსა მონასტრისა... დამოიყვანეს (გვამა მონასტრისა) და მკურნათა შინა დღეთა მცხეთად დადგეს, და მერე უკანასკნელი თვით მუნვედ გულთა დაწმინდესს თვისსა შინა სამარობს, დადგება მუნ შინა დამკვიდრებულთა ჰაზათა და მათა მისთა, სახლოვანთა დღეთა მეფეთა თანა“ (3).

ჩვენს მკითხველს შენიშვნას ვაძლავთ პატრიარქის 3700 წ. ე. ი. ცხოვრებისსი სიტყვებით. „საღმრთოდ ვიფიქროებ ავტოლოგობითა წმიდანთა, რომელთა დღესასწაული არა ვიქნებოდათ საწმინდობით, არიან ავტოლოგური სამწავლოებრივი და ეკლესიური. ვასოცარი იქნებნოდა, ამბობს პროფესორი გოლდენსკი, კითხვის აღძვრა მასზედ, ეს წმიდანის ნამდვილი წმიდანეები არიან თუ არაო“ (4).

გ. საბავლეო-ივერიელი.

1) ibid. ნაწ. I, გვ. 334, სხოლ., 1, 345. 2) E. E. Голубинского. Ист. Кав. св. в. р. 111. 3) იქვე, სტ. 69, прим. 1.

1) ვახუშტი, საქართ. ისტ. გვ. 217. 2) Пурцеладзе, перж. гудж. стр. 96—97.

3) იქვე—სხვა, ნაწ. I, გვ. 245, 264 და 290.

წიგნილი რედაქციის მიხედვით.

უფროსად „გადას“ უკანასკნელს ნომერში დატოვდა წიგნილი ზნ და...

დამწერს, ბნო დარჯილა, რომ ის, ვითომ ამ და ამ ენაზეა ამ და ამ...

„გადას“ გამოქვეყნდა წიგნილი მუხრან და ერთი დღე უსმელ უკმელი იყო...

ტრუფა, ვითომ გასმეს სახეობა-ღებში ჩაუყაროს ის მუხრან, რომელსაც...

გარდა ფაქტების სინამდვილას კორესპონდენტის მოვალეობა საზოგადოების უფრადგან მანქანის ცხოვრებაში...

ვინა, რომ ბ. დარჯილა იმისი მოსალოდნელია მისი მოსახლეობის ამბების წერის...

დ. მკითხველი.

დებემა

(რუსეთის დებემა საგერტოსაგან).

4 ივნისი.

პრეზიდენტი. 3 ივნისს, საღამოს 9 საათზე, ცარსკოე სელოში ფილტვების...

მინისტრთა კომიტეტის და სახელმწიფო საბჭოს სახელმწიფო ეკონომიის დეპარტამენტის...

ლინდენი. 3 ივნისი, ჰონკონ-გიდან იუწყებიან, რომ ფორმოზიდან შემდეგი შემარქუნებელი ამბავი მიიღია...

რეთს ნაპირს ათავლიერება, აპონ-გის ფორტიდან ცეცხლი გაუჩინეს ბატარეებმა...

ინისი.

პრეზიდენტი. გზათა მინისტრი ზღვის და ხმელეთის გზების დასთავლიერებლად წავიდა.

კ. ბუნებრივი იქმნება დასავლეთით.

პარსი. 4 ივნისი. პარლამენტმა დაიწყო განხილვა კანონ-პროექტისა...

3056, 4 ივნისი. ზღვითა უწყების უფროსმა სტორანგებმა განუცხადეს...

მინისტრინი. 4 ივნისი. მემარჯვენეთა წინამძღოლს ბონნეტეს ახალის სამინისტროს...

ლონდონი. 4 ივნისი. ლიბერალმა-გერგორის მიგერად, რომელმაც კომპლტობაზედ უარი განაცხადო...

ბანსხალეაი

მირეული ეგრძე საკურნალო ექიმის ნავსარდიაისა

ეკონომი, კარანცივის ძეგლის პირდაპირ) ავადმყოფი იღებენ ექიმნი ყოველდღე...

დღეობით: ბ. ა. ნავსარდიაი, 11—12 საათ. ინი, ვისაც სკირს სწულუბანი: სხიბურთი...

ა. ბ. კანაპეკანცა, 1—1/2 სათ. სწულუბანი: შინაგანი და ბუნებრივი.

სადამოკებით:

ა. ფ. პრატსეგეი, 5—6 სათ. შაბათს, ხუთშაბათს და შაბათს.

ბ. გ. გურკო, 6—7 სათ. სწულუბანი: სოფლის, ვენერული, შინაგანი და კანისა.

ბ. ა. ნავსარდიაი, 7—7 1/2, სათ. თამისი.

ბ. გ. გურკო. გამოიკვლიეს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად შარსს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

(857—1468)

სახსრთმეველს გეოგრაფიკალი ქართლი II წიგნი

ავჯლის ქუჩის დასაწყისში, ნიკოლოზის ქუჩაზედ, საგნოვის ქვირის სახლში, № 21, „ივერიის“ რედაქციის გვერდით იძლევა ქართული...

წიგნილი რედაქციის მიხედვით

Table with 2 columns: Book Title and Price. Includes titles like 'საზოგადოების წიგნილი', 'ახალი ვარიანტი წმ. ნიკოლოზის ცხოვრებისა', etc.

სსოპრება დიდისა მოწამისა ბანკლეიმიონისა. დაბეჭდა და ისყილება „წიგნილის“ წიგნის მიხედვით.

L'URBAINE ურბაინი. Общества Страхования Жизни. დაზღვეული პირი დაზღვევის პირველის წლიდანვე მიიღებენ საზოგადოების მოგების 50%.

„ივერია“ 1895 წელსაც გამოდის ყოველ-დღე, გარდა იმ დღეებისა, რომელიც ზედ მოსდევს კვირა-უქმეებს. ფასი განსაზღვრულია: